

Sporen van blauw

Colofon

ISBN: 978 94 6365 162 2

1e druk 2019

© 2019, Ina de Wilde

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Omslagillustratie: Gonny van der Weerd

Foto auteur: Elena Raus

De hoofdpersonen in dit boek zijn ontsproten aan de verbeelding van de schrijfster. Overeenkomsten met bestaande personen berusten op louter toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Sporen van blauw

Ina de Wilde

Verlicht

Wanneer je het donker openmaakt
als een cadeautje
het lint eraf
je scheurt en schuurt en grist en trekt

en vindt

verpakt
in vellen vol geschreven leven

verblind
doe je je ogen open

Ina

September 2018

Ik ben op weg naar Porto, opnieuw.

Het achterland sprookjesachtig mooi met de ruige bergen waartussen kloosters en kastelen verstopt zitten. De rivier de Douro die erdoorheen kronkelt, met aan weerszijden van de vallei de beschermende wanden, bekleed met klimmende wijngaarden.

Maar dit betoverende landschap is niet de reden dat ik daarnaartoe op weg ben, was het maar zo eenvoudig.

‘Zorg altijd dat je een reserve hebt van de noodzakelijke dingen, dan zit je nooit zonder’, leerde mijn moeder mij al vroeg.

Zo irritant betweterig en behoudend vond ik die zin toen en nu, een half leven later, moet ik toegeven dat ze gelijk heeft, want ik zit zonder.

Hoewel ik begrijp dat mijn moeder doelde op de praktische zaken.

De laatste tijd ervaar ik een onbestemd gevoel, ondefinieerbaar. Had ik een reserve kunnen opbouwen in de periodes waarin ik de wind door mijn haren voelde en ik overstroomde van zekerheden? Een voorraadschuur vullen met zeker wetens om dan in wiebelige tijden een handvol daaruit te kunnen pakken?

Kan ik iets missen zonder dat duidelijk is wat ik mis?

Sapere aude! Ik wil het weten, ga op zoek naar die oerkreet, verborgen in dit landschap waar krachten mij betoverd hebben.

Die eeuwenoude belofte die galmt tussen deze bergen en het uitschreeuwt om mij te bereiken.

Een half jaar terug ben ik met Katja ook in het noorden van Portugal geweest.

‘We gaan samen iets doen, zomaar tien dagen weg.’

Meer dan die ene zin zei ze niet, en dat was precies voldoende voor mij.

Er hoeft niet altijd een reden voor iets te zijn.

De naam Katja past bij haar. Pittig, duidelijk en oplossingsgericht.

Ze is slank, heeft een rechte houding en donker, bijna zwart kort haar.

Als je haar ziet dan weet je dat je van haar op aan kan.

Katja is al jaren mijn vriendin.

Zelf heet ik Tamar en ik ben wat ons innerlijk betreft bijna het tegenovergestelde van Katja.

Ik ben niet pittig, niet duidelijk en niet altijd oplossingsgericht.

Een wiebelige twijfelaar eigenlijk.

Wanneer ik weer eens geen beslissing kan nemen en ik loop op dat moment toevallig een zebepad over dan is wit nee en zwart ja. De laatste kleur bepaalt.

Katja is vijfenveertig en ik ben bijna vijftig.

We zijn niet oud en ook niet jong en dat is het hem nou net.

Met mijn boardingpass in de hand sta ik in de rij om in te checken.

De koffer staat naast me op de grond en mijn tas hangt over mijn schouder. Mijn zoon Rutger heeft me gebracht.

Hij is tot aan de incheckbalie bij me gebleven maar nu gaat hij ervandoor.

We geven elkaar een zoen. ‘Geniet ervan mam’, zegt hij met een brede lach. Hij keert zich nog eenmaal om, ik zwaai naar hem en hij is verdwenen.

Vanaf nu ben ik op mijzelf aangewezen.

Even later ben ik aan de beurt en mag ik mijn koffer op de lopende band zetten.

Mijn paspoort haal ik uit het voorvak van mijn tas, ik sla het open en lees Tamar van der Grift. Ik kijk naar mijn pasfoto en besluit met een strak gezicht naar mijzelf terug te kijken. Dan doe ik het paspoort weer dicht en geef het aan de dame achter de balie. Ze draagt een gladgestreken colbert, zorgvuldig gekapt haar. Hoe is het toch mogelijk er 's ochtends zo uit te zien? Ik probeer met mijn wijsvinger een pluk van mijn warrige haren achter mijn oor te schuiven.

Zelfs haar gelakte nagels, ovaal van vorm en zonder ook maar de minste beschadiging, glimmen me toe. Alsof ze mij uitlachen.

Haar rode mond tovert een glimlach wanneer ze mij aankijkt. Zou ze weten wat ik net dacht?

Ik denk aan Rutger, die nu terugrijdt. Hij woont en studeert hier niet ver vandaan. Altijd bereid er voor de ander te zijn. Ook voor mij dus.

Zijn moeder.

Hij lijkt op mij. 'Meestal kan iets van meerdere kanten bekeken worden. En wat de buitenkant laat zien, hoeft niet overeen te komen met de binnenkant.'

Zijn woorden.

Constant die ambivalentie.

Mijn zoon dus.

Voor mij loopt een jong gezin, het ziet er van de buitenkant voorbeeldig uit. De man en vrouw glimlachen naar elkaar alsof de wereld alleen uit hen beiden bestaat.

De twee kinderen hebben allebei een canvas rugtas om,

het meisje met een hagedis en de jongen met een krokodil erop, groene, blauwe en bruine kleuren. Geen neon of andere schreeuwerige, reclameachtige toestanden te zien. Verantwoorde tasjes.

Het gezin zoekt in de koffiecorner een plek waar ze met hun viertjes bij elkaar kunnen zitten.

Mijn veilige basis begon zo'n twintig jaar geleden en die was voldoende om mij me gelukkig te doen voelen. Vanuit die rugdekking kon ik vooruit, mij in de roerige wereld begeven.

Het was het fundament waarop ik floreerde.

De hoeksteen begint los te raken.

Op zoek ga ik naar een plek een eind van dit herinneringstafereeltje vandaan.

Katja zou al snel twee lege plaatsen hebben gevonden. Nu eerst iets te drinken halen, blijf jij hier en houd je mijn stoel vrij, zou ze hebben gezegd. En ik zou hebben geknikt, zo was het vast gegaan.

Want zo is Katja, resoluut.

Ik kies een stoel naast een bejaard echtpaar en zet mijn tas voor me op de grond. Waarom voelt het toch veiliger om bij oude mensen aan te schuiven?

De rugleuning en zitting van plastic voelen hard aan. Mijn tas klem ik vast tussen mijn enkels alsof het de laatste binding met mijn verleden is. Vingers verstrengelen, de handpalmen duw ik stevig tegen elkaar.

Ik moet wennen.

Wanneer ik de geluiden weer beetje bij beetje tot me door laat dringen, de bedrijvigheid om me heen waarneem en mijn handen zich ontspannen, strek ik mijn rug, even later sta ik op om drinken te halen.

Ineens hoor ik Katja's stemmetje: 'Let op je tas.' Ik pak mijn tas en ga in de rij staan in de koffiecorner.

Weer een rij. Ik houd ervan wanneer ik me bij een rij kan aansluiten. Het geeft me de mogelijkheid om nog even over mijn bestelling na te denken.

Wanneer ik aan de beurt ben, bestel ik een koffie zwart, dan draai ik me om en moet ik opnieuw een plekje zoeken. Ik ga zitten bij het raam, waar het iets minder druk is.

Geniet van mijn eerste slok. Die smaakt mij altijd het heerlijkst. Ik voel de hete koffie door mij heen glijden en zucht. In mijn tas rommel en zoek ik naar het bruine broodje met kaas dat ik van huis uit heb meegenomen.

Trots ben ik op mijzelf omdat ik deze stap heb gezet. Voor het eerst. Alleen op reis ben ik nooit geweest.

Het risico dat ik neem, is dat ik me misschien verloren zal voelen en teruggeworpen word op mijzelf, maar dat is tegelijkertijd mijn uitdaging.

'Heel veel beslissingen die we nemen komen voort uit angst', las ik laatst in een magazine.

Het blad lag op tafel in de kleine lunchruimte van mijn werk en ik kreeg die zin maar niet uit mijn hoofd.

Valt daar ook onder om iets wel of niet te vertellen?

Die avond met de zin die zich repeteerde in mijn hoofd, kroop ik onder het veilige dekbed dicht tegen Richard aan. Het zachte dons sloot om ons heen en maakte ons zo voor even één.

We lagen met onze gezichten naar elkaar, mijn arm om Richard heen geslagen.

'Richard... ' begon ik zachtjes, mijn fluisterende adem naar hem gericht.

'Mmm, wat is er?' Hij gaf mij een zoen, draaide zich rustig om en keerde mij zijn rug toe.

Ik legde mijn warme open hand op zijn blote schouder, krulde me op en vormde me naar zijn lijf.

Opnieuw noemde ik zijn naam.

Zijn gemompel klonk beginnend geïrriteerd.

Ik trok mijn hand terug, stapte even later uit bed en deed het raam dicht.

Maar de buitenwereld was onze slaapkamer al binnen komen wandelen.

‘Ik ga iets doen wat nieuw voor mij is, namelijk twee weken alleen op reis’, vertel ik het thuisfront op een middag. Ik heb niets van tevoren met ze overlegd en dat is ook nieuw voor hen.

Rutger kijkt me verrast en vragend aan.

‘Ik wil graag terug naar de plek waar ik een half jaar terug met Katja ben geweest. Vooral mijzelf ontdekken en weten waarom ik de laatste tijd zo onrustig ben’, zeg ik er zachter achteraan.

Richard reageert een stuk minder zacht. ‘Ik vind het een absurd idee’, zegt hij fel. Bijna boos, maar net niet, want boos worden heeft geen zin, dat werkt niet bij mij en dat weet hij.

Lotte, mijn dochter van zestien, reageert zoals alleen een meisje van die leeftijd kan reageren. ‘Doen mam, moet je zelf weten.’ Zij is zo druk met haar eigen wereldje en wat daar allemaal in hoort dat het haar niet uitmaakt wat ik doe. Al lig ik languit in mijn blootje een dag tussen de paardenbloemen, het zal haar een zorg zijn.

Met mijn koffie en broodje zittend in de wachtruimte van de luchthaven komt er een herinnering naar boven die mij sterker maakt.

Een paar weken geleden, het was zo'n bepaald soort zondag, grijs en verveeld.

De kaarsen had ik aangestoken.

Ik begon Richard te vertellen over een pianostuk. Hij luisterde, dat wel. Hoe ik ging zitten, stil werd toen ik de muziek op de radio hoorde. Hoe de kalme, fragiele klanken mij bereikten en juist door die grote eenvoud en het gelijkmatige van het stuk de trillers, de frasering en een enkele hoge noot mij uit mijn evenwicht haalden. Hardop denkend wilde ik verdergaan, over waarom de kalme, gelijkmatige klanken niet voldoende waren om mij te ontroeren.

'Een bombastisch concert kan hetzelfde met je doen', daarmee had hij mij resoluut onderbroken.

De vlammetjes hadden geschrokken geflakkerd maar bleven branden.

Mijn woorden wilden niet meer komen.

Tussen april en september 2018

Het was een broeierige augustusdag. Richard liep de tuin in. Tamars houding irriteerde hem, alsof haar reis de gewoonste zaak van de wereld was en hij degene was die niet normaal reageerde. Hij was het die al die jaren hun vakanties regelde en nooit deed hij dat zonder overleg vooraf. Ze had bewust gewacht tot Rutger bij hen was. Tamar was normaliter spontaan in haar doen, ensceneerde het niet van tevoren wanneer ze iets wilde vertellen, zoals nu wel het geval was. 'Ik hou van haar, we hebben het goed, waarom is dat niet voldoende?' Het zweet gutste hem over zijn gezicht. Dit was zijn Tamar niet meer.

1996

Op mijn dertigste ben ik met hem getrouwd. Richard, mijn stabiele echtgenoot. Hij is van het niet twijfelen maar beslissingen nemen. Mooi in zijn zakelijk pak met overhemd. Zolang ik hem ken heeft hij hetzelfde geurtje op, Fahrenheit. ‘Waarom wisselen als iets je bevalt’, zegt hij. En daar heeft hij weer een punt. Ik glimlach, dat komt door de naam van de geur. Fahrenheit is namelijk een temperatuurschaal waarbij nul graden overeenkomt met het punt waar ijs gaat smelten. Ach, mijn Richard, die zo gelijkmatig is, draagt een geur die met temperatuurschommelingen te maken heeft.

Hij werkt hard en verdient goed. Hele dagen in dat grote kantoor achter zijn bureau gesprekken voeren, deals maken, en wat daar allemaal nog bij hoort. Hij is er goed in.

We hebben elkaar ontmoet op een beurs in Amsterdam. Hij voor zijn werk en ik voor mijn werk.

Gelijkgestemden zeg maar, wat dat betreft.

Hij stond achter een perfect ingerichte stand met voor hem uitgestald verschillende computers, en deed iets met ontwikkelen van nieuwe programma's, software engineering. Hij was doorgegroeid binnen het bedrijf. Hij had een functie met toekomst, zoals hij zo mooi kon zeggen.

En wat hij zei, ja, dat klopte. Zijn baan had toekomst, dat vond hij belangrijk.

Mijn mooie Richard. Alles goed voor en met elkaar.

Zelf werkte ik in die tijd in de reclamewereld.

Mijn collega kon het wel eventjes alleen af zodat ik rond kon slenteren op de beurs.

Ik was op zoek. Twee maanden geleden had ik namelijk Birgit ontmoet op net zo'n beurs, maar toen in Utrecht. We waren vakgenoten en hadden meteen een klik. Ik hoopte haar weer tegen te komen.

Ik had die dag iets meer aandacht aan mijn uiterlijk besteed, je bent toch het visitekaartje van het bedrijf. Dat werd min of meer ook van mij verwacht.

Mijn haar had ik opgestoken, een paar plukjes bewust een beetje nonchalant losgetrokken. Zo kon je mijn zelfgemaakte ronde fluwelen oorbellen zien. Ik droeg een knalroze blouse die met een overslag van voren dicht was gemaakt, met daaronder een ijsblauw rokje dat strak om mijn billen zat met een split aan de zijkant. En daar weer onder had ik mijn platte, een beetje afgetrapte veterlaarsjes, de laarsjes zullen niet aan de verwachtingen van het bedrijf hebben voldaan maar waren wel lekker praktisch, tenslotte was ik het die de hele dag moest staan.

Ik liep wat rond en quasi geïnteresseerd bleef ik her en der bij een stand staan kijken.

Zo ook bij die van Richard.

Gebiologeerd keek ik naar een computer en dacht ondertussen: wanneer ik Birgit niet tegenkom dan moet het gewoon zo zijn.

Ik heb wel vaker een interessant contact met zomaar iemand, een onbekende.

Het zijn vaak de makkelijkste gesprekken.

We zouden vrienden kunnen worden maar daar was ik niet op uit.

Gewoon niet nodig.

Zo stond ik al denkend naar een computer te staren.

Ineens werd er tegen mij gesproken. De man achter de

stand, Richard dus, vroeg mij of ik op zoek was naar een bepaald soort software.

Ik keek op en voor mij stond een man in een bruin corduroy colbert met een wit overhemd.

Zijn trekken waren wat onregelmatig, zijn neus was scherp gesneden in een niet blozend, langwerpige gezicht, zijn lippen waren vol en krulden omhoog. Maar het meest bijzondere waren de jongensachtige ogen in de verder volwassen man. Een interessant gezicht waar ik graag nog meer naar zou willen kijken. Dat deed ik dus ook.

Naar gladgestreken gezichten keek ik niet langer dan noodzakelijk.

Mijn eerste reactie op zijn vraag was om nee te schudden en gauw door te lopen. Maar ik deed het niet.

Eerlijk legde ik hem uit dat ik wel op zoek was maar niet naar software.

Hij glimlachte en we raakten aan de praat. Gewoon een nietszeggend praatje. We wisselden onze visitekaartjes uit, wat net als het praatje een onbetekenende handeling bleek te zijn op zo'n soort beurs. Toch liep ik in een goed humeur naar mijn eigen stand terug.

September 2018

‘Ladies and gentlemen, passengers with flight number HV 417 can report at gate 24.’

Ik schrik op en kijk op de borden, om vervolgens de route naar uitgang 24 te nemen.

Daar ga ik. Goed je hoofd erbij houden Tamar, zeg ik tegen mijzelf.

In het vliegtuig ga ik er eens goed voor zitten, heerlijk relaxed. Zin om te lezen heb ik niet.

Daarvoor ben ik te verwachtingsvol.

Ooit heb ik een cursus gedaan waar ons werd geleerd niet of nauwelijks verwachtingen te hebben, dat scheelde namelijk veel teleurstellingen. Ik was ernaartoe gegaan omdat ik daar regelmatig last van had. Dan hoopte en verlangde en verheugde ik er maar op los. Tja, dat is natuurlijk vragen om zo nu en dan teleurgesteld te worden, met als gevolg dat ik daardoor af en toe hevig in mineur kon zijn. Toen ik de flyer zag hangen in de supermarkt bij mij op de hoek, heb ik het telefoonnummer opgeschreven en diezelfde avond meteen gebeld. De cursusleidster had een alleraardigste stem en ik heb me aangemeld.

Er zaten zeven vrouwen in een kring op de grond, waaruit je zou concluderen dat het voornamelijk de vrouwen zijn die last van teleurstellingen hebben.

Of is het misschien zo dat het de vrouwen zijn die blijkbaar het meeste lef hebben om iets met die mineurgevoelens te doen?

Maar goed, ik zat daar op de grond tussen die andere dames, met mijn benen in kleermakerszit mij tamelijk ongemakkelijk te voelen.

Dat begon al met het voorstelrondje, waarbij je de reden dat je hieraan meedeed kon vertellen.

Er waren vrouwen die minstens tien minuten nodig hadden om zich voor te stellen.

Ik kreeg het warm en koud, wat had ik te zeggen?

En waarom moest ik de reden uitleggen dat ik me had opgegeven, dat was toch duidelijk?

Halverwege de cursus ben ik opgestapt, ik zei nog vriendelijk dat ik erachter was gekomen dat deze cursus niets voor mij was.

De cursusleidster, echt wel een sympathieke dame van een jaar of veertig, liep me verbaasd achterna en vroeg wat er aan de hand was. ‘We zijn nog maar halverwege en je kunt toch maar zo niet besluiten om te stoppen met de cursus’, zei ze.

‘Waarom kan ik dat niet?’ Ik keek haar aan en vroeg het een beetje recalcitrant.

Tegelijkertijd had ik met haar te doen, want zij kon het ook niet helpen dat deze cursus niet bij mij paste.

Ze hield wijselijk haar mond toen ze mijn blik zag.

Ik wil me namelijk blijven verheugen en hopen en verlangen. Een notoire verheuger, dat ben ik. Dan maar af en toe flink verdrietig zijn, dat is het me wel waard.

Het vliegtuig draait en daalt om te landen op de luchthaven van Porto.

Komt het weeïge gevoel in mijn onderbuik nou door het landen?

Lotte was vroeg op deze ochtend. ‘Nog even met je ontbijten, mam’, zei ze.

De naam Lotte was mijn idee. Een dochter die ook echt een meisje wilde zijn, dat had ik gedacht.

Maar Lotte is meer een jongen ofwel een kwajongen dan een meisje. We zijn vaak aan het steggelen met elkaar over van alles wat er eigenlijk niet toe doet. Haar ogen schieten vuur in het heetst van de strijd. Ik houd van haar.

Ze zei niet veel maar dat doet ze de andere ochtenden ook niet. Dat stukje herkende ik van haar in mijzelf. Geen stacato maar een legato overgang van nacht naar dag.

De stilte van de nacht probeer ikzelf het liefst zo lang mogelijk te rekken. Het alleen zijn, mijn gedachten omhuld door een deken van duisternis. Zwevend nog. De afwezigheid van al dat andere, alles wat moet om te kunnen bestaan.

Totdat de tijd mij roept en ik me wel moet overgeven aan de duidelijkheid van de dag.

‘Nou mam, tot over twee weken dan maar.’ Kus.

‘Dag lieverd,’ zei ik een beetje op emfatische toon, ‘tot over twee weken.’

Ze keek me aan met een blik van: wat heeft zij? Maar we zeiden beiden niets meer.

Boven draaide Richard om me heen. Hij kwam net onder de douche vandaan. Zijn bruine krulharen nog nat.

‘Nou Richard,’ zei ik, ‘dan ga ik zo.’

Al die tijd had hij nauwelijks iets gezegd over mijn voorgenomen vertrek.

‘Het zijn maar twee weken?’ Ik keek hem daarbij hoopvol aan. Hij draalde, liep een beetje zoekend heen en weer en gaf me een houterige knuffel.

‘Pas goed op jezelf Tamar, enne... vergeet mij niet’, zei hij. Richard wist zich geen houding te geven tegenover mij.